

Växt- och miljöavdelningen

Staffan Eklöf

BESLUT
2015-06-15

Dnr 4.6.18-4252/15

Syngenta Seeds AB
Box 302
261 23, Landskrona

Fältförsök med genetiskt modifierad sockerbeta, H7-1

Jordbruksverkets beslut

Jordbruksverket ger er tillstånd för avsiktlig utsättning av den genetiskt modifierade sockerbetan. Detta tillstånd gäller till och med den 31 december 2019.

1. Ni ska följa det ni har åtagit er att genomföra i ansökan. Utöver det ska ni följa nedanstående villkor.
2. Senast den 1 mars varje år som utsättning kommer att ske ska uppgift om varje försöksytas planerade läge ha kommit in till Jordbruksverket, t.ex. med koordinater för en punkt i försöksytans ungefärliga centrum. Inför årets försöksodling gäller istället att platsangivelserna ska skickas in före sådd.
3. Ni ska varje år skriftligen informera de berörda kommunerna och annonsera i relevant lokalpress om de planerade försöken. I annonsen ska det framgå i vilken kommun utsättningen kommer att ske. Kopior av informationen och av den publicerade annonsen ska ha kommit in till Jordbruksverket innan utsättningen påbörjas.
4. Ni ska varje år ge försöksutförarna noggranna skriftliga instruktioner om hur försöken ska genomföras och skötas, inklusive skörd och efterbehandling av försöksytorna. En kopia av de skriftliga instruktionerna ska ha kommit in till Jordbruksverket innan utsättningen påbörjas.
5. Inom en vecka efter sådd ska uppgifter om försöksytornas storlek och sådatum samt kartor som anger försöksytans exakta läge ha kommit in till Jordbruksverket. Försöksytan ska även koordinatsättas med GPS, alternativt mätas ut i förhållande till fasta punkter i landskapet så att den är möjlig att hitta även efter det att försöken har avslutats.
6. Senast den 31 december varje år som fältförsök genomförs ska ni lämna in en rapport. Rapporteringsformuläret som ni ska använda finns på Jordbruksverkets webbplats. Det sista årets rapport ska vara en slutrapport i samma formulär.
7. Året efter avslutat försök ska eventuell odling på fältet göras med en gröda som medger effektiv bekämpning av eventuella spillplanter och så att inget material från de genetiskt modifierade sockerbetorna kommer att komma in i foder- och livsmedelskedjan.

Beskrivning av ärendet

Den 14 april 2015 ansökte ni om att under åren 2015-2019 få genomföra avsiktlig utsättning av genetiskt modifierad sockerbeta, *Beta vulgaris*, H7-1. Sockerbetan är tolerant mot herbicider med den verksamma substansen glyfosat.

Användning av livsmedel och foder producerade från H7-1 är godkända inom EU. Sockerbetan är godkänd för odling i USA, Kanada och Japan. Fältförsök har utförts i Sverige sedan 2005.

Toleransen för glyfosat i H7-1 kommer av en syntetiskt framtagen gen, cp4 epsps, som är baserad på en sekvens från *Agrobacterium*. Glyfosat fungerar som en kompetitiv inhibitor och binder till enzymet 5-enolpyruvylshikimat-3-fosfatsyntas, EPSPS. Applicering av glyfosat på växtvävnad leder därmed till att enzymets funktion störs. EPSPS katalyserar ett steg i shikimatbiosyntesvägen. I denna syntesväg bildas chorismat som ingår i aromatiska aminosyror. Aromatiska aminosyror är viktiga byggstenar i de flesta proteiner, liksom i många andra substanser i växten. Blockering av EPSPS stör plantans tillväxt så att den till slut dör. Genen kodar för en variant av EPSPS som har nedsatt känslighet för glyfosat. Inga ytterligare markör- eller selektionsgener har införts.

Försök kommer att genomföras i en eller flera av följande kommuner: Eslöv, Helsingborg, Kristianstad, Kävlinge, Landskrona, Lomma, Lund, Svalöv, Simrishamn, Ystad.

Utsättningen kommer att ske på maximalt 30 000 m² per år.

Syftet med försöket är att samla information om de agronomiska egenskaperna samt om de nya egenskaperna i H7-1 betor under fältförhållanden.

Skyddsåtgärder

Ni har i enlighet med 2 kap. 3 § miljöbalken föreslagit en rad förebyggande skyddsåtgärder. De mest betydande redovisas nedan.

Utsättningsfälten kommer inte att vara i eller nära officiellt erkända biotoper eller skyddade områden. Vilda släktingar växer inte inom en radie på 5 km från utsättningsplatsen. Försöken kommer att besökas regelbundet (var tredje vecka under perioden då det finns risk för stocklöpare) och eventuella stocklöpande plantor kommer att tas bort och destrueras, innan pollen eller frön bildas. Inga kommersiella betor kommer att odlas inom en radie om 50 meter från försöksfältet. Frön och skördeprodukter kommer att transporteras i slutna, märkta, behållare. Maskiner som använts i sådd eller skörd, rengörs på fältet. Överblivet frö destrueras.

De modifierade betorna kommer att mekaniskt sönderhackas i bitar samt harvas ned i myllan.

Kommersiella betor kommer inte att odlas året efter försöket. Fältet kommer regelbundet att besökas året efter försöket, för att försäkra sig om att det inte kommit några restbetor på utsättningsplatsen. Om sådana skulle förekomma, blir de destruerade på platsen innan de blommar.

Inkomna synpunkter på ansökan

Gentekniknämnden, Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), Livsmedelsverket, Naturvårdsverket, och Skogsstyrelsen tillfrågades om de ville få tillfälle att yttra sig över ansökan. Endast Gentekniknämnden och LRF önskade det. Gentekniknämnden svarade sedan att de avstår från att lämna synpunkter. LRF bedömer att de föreslagna åtgärderna för att kontrollera risker och spridning är fullt tillräckliga.

Enligt 2 kap. 10 § förordningen (2002:1086) om utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön ska allmänheten och andra intresserade ges tillfälle att yttra sig innan Jordbruksverket beslutar i ärenden om fältförsök. En sammanfattning av ansökan har lagts ut på Jordbruksverkets webbplats och det har därigenom funnits möjlighet att lämna synpunkter på ansökan. Jordbruksverket har inte fått in några synpunkter från allmänheten.

Behöriga myndigheter i EU enligt direktiv 2001/18/EG om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön, har getts möjlighet att yttra sig över en sammanfattning av ansökan. Jordbruksverket har inte fått in några synpunkter från dessa myndigheter.

Naturvårdsverket har givits tillfälle att yttra sig över ett förslag till beslut i enlighet med 2 kap. 11 § förordningen om utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön.

Naturvårdsverket har granskat ansökan och Jordbruksverkets förslag till beslut och lämnar inga synpunkter på Jordbruksverkets beslut.

Motivering

Sammantagen bedömning

Vid en sammantagen bedömning av miljöriskbedömningen och den övriga bedömningen anser Jordbruksverket att fältförsöket är säkert för människors hälsa och miljö, är etiskt försvarbart samt uppfyller övriga krav.

Jordbruksverket anser att du har lämnat en riskbedömning som är rimlig.

Vi anser att tillstånd för verksamheten kan lämnas.

Jordbruksverkets miljöriskbedömning

Jordbruksverket utförde och redovisade en miljöriskbedömning för avsiktlig utsättning av sockerbetan H7-1 i beslut från den 16 mars 2005 (dnr 22-7951/04) samt i beslut från den 21 april 2008 (dnr 22-12880/07). Jordbruksverket bedömde en förnyad ansökan med beslut den 23 april 2010 (dnr 22-129/10). Jordbruksverket har granskat ansökan och miljöriskbedömningen. Det har inte framkommit ny information från rapporteringen av de utförda försöken eller från annan forskning som ändrar den tidigare miljöriskbedömningen som Jordbruksverket utfört.

Den herbicidtoleranta sockerbetan kommer att odlas under en begränsad tid och på en begränsad yta. Eventuella miljökonsekvenser pga. effektivare ogräsbekämpning vid fältförsöket är försumbara, likaså eventuella effekter av herbicidanvändningen.

Ni föreslår att fältet året efter försökets slut kommer att användas för traditionell odling, men att kommersiella betor inte kommer att odlas året efter försöket. Jordbruksverket anser dock att det finns scenarier där odling av vissa grödor, andra än sockerbetor, skulle kunna leda till inblandning i skörden av material från spillplantor av genetiskt modifierade sockerbeta. Därför anser Jordbruksverket att de skyddsåtgärder som ni föreslår ska kompletteras med

krav på att eventuell odling året efter avslutat försök på fältet ska göras med en gröda som medger effektiv bekämpning av eventuella spillplanter och så att inget material från de genetiskt modifierade sockerbetorna kommer att komma in i foder- och livsmedelskedjan.

Jordbruksverket bedömer att de föreslagna skyddsåtgärderna tillsammans med Jordbruksverkets villkor är tillräckliga för att förhindra omedelbara eller fördröjda, direkta eller indirekta negativa effekter på människors hälsa eller miljön.

Slutsatser av miljöriskbedömningen

Jordbruksverket anser att du har lämnat en riskbedömning som är rimlig och bedömer att de föreslagna skyddsåtgärderna tillsammans med det villkor som vi tillfogar om krav på efterföljande gröda är tillräckliga för att skydda människors hälsa och miljön.

Övrig bedömning

Slutsatser av övrig bedömning

Jordbruksverket har identifierat samhällsnytta som fältförsöket kan ge och har inte kunnat identifiera några särskilda etiska eller andra aspekter som talar emot ett godkännande av ansökan.

Kunskapskravet, bästa möjliga teknik och lokaliseringsprincipen

Ni har mångårig erfarenhet av genetiskt modifierade växter och försöksverksamhet med sådana. I ansökan finns information som visar att kunskapen om de genetiskt modifierade sockerbetorna är tillräcklig. Försöksupplägg och föreslagna skyddsåtgärder visar på en insikt i riskhanteringsåtgärder som är relevanta för verksamheten. Jordbruksverket bedömer att ni uppfyller kunskapskravet (2 kap. 2 § miljöbalken).

Jordbruksverket bedömer att försöksupplägg och föreslagna riskhanteringsåtgärder, tillsammans med villkoren i detta beslut, innebär att bästa möjliga teknik används vid försöket (2 kap. 3 § miljöbalken).

Försöken kommer att utföras i jordbruksområden, på befintliga fält. Försöken kommer inte att ligga i närheten av några officiellt erkända biotoper eller skyddade områden. Under dessa förutsättningar kan inget specifikt jordbruksområde i de aktuella kommunerna anses som bättre eller sämre lämpat för denna typ av fältförsök. Jordbruksverket gör bedömningen att ingen försöksplats, vald enligt kriterierna ovan, kommer att innebära att verksamheten medför någon olägenhet för människors hälsa eller miljön (2 kap. 6 § miljöbalken). Jordbruksverket kommer att få uppgifter om de exakta platserna före sådd och kontrollerar då om platserna uppfyller kraven.

Jordbruksverkets etiska bedömning

Jordbruksverket anser att endast etiska aspekter som rör den ansökta verksamheten ska bedömas. De etiska överväganden som görs i det här beslutet berör därmed bara fältförsöket i fråga.

Jordbruksverket kan inte se att närvaron av det införda DNA:t eller egenskaperna som uttrycks vid den sökta användningen skulle kunna uppfattas som stötande eller stridande mot god sed och allmän ordning. Jordbruksverket kan inte heller se att fältförsöket nämnbart skulle kunna påverka andra etiska aspekter negativt såsom ändrade arbetsförhållanden eller kulturmiljö.

Ett enskilt fältförsöks allmännyttiga värde handlar vanligen i första hand om kunskapsinsamlande och utveckling av handlingsalternativ för jordbruket eller skogsbruket. Försöken med de genetiskt modifierade sockerbetorna är en del av ett utvecklingsprojekt och innebär kunskapsinsamlande. Jordbruksverket bedömer att försöket kan bidra till att öka förståelsen för alternativa strategier för ogräsbekämpning. Det är viktigt för den svenska jordbruks- och trädgårdsnäringsens konkurrenskraft att det bedrivs försök för utvärdering och anpassning av tänkbara produkter för svenska förhållanden.

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 13 kap. 12 § miljöbalken krävs tillstånd för att genomföra en avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer.

Av 2 kap. 7 § miljöbalken framgår att kraven i 2 kap. 2-5 §§ och 6 § första stycket gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskilt beaktas nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. Av propositionen till miljöbalken 1997/98:45, del 1 s. 231f följer att hänsynsreglerna i miljöbalken ska tillämpas så att inte orimliga krav ställs på verksamhetsutövaren med hänsyn till den effekt som skyddsåtgärderna och försiktighetsmåten kommer att ha på miljön och kostnaderna för dessa åtgärder. Vidare anges att någonstans går en gräns där marginalnyttan för miljön inte uppväger de kostnader som läggs ned på försiktighetsmåten. Detta gäller oavsett vilken verksamhet det rör sig om.

Enligt 13 kap. 8 § miljöbalken ska avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer föregås av en utredning, som ska kunna läggas till grund för en tillfredsställande bedömning av vilka hälso- och miljöskador som organismerna kan orsaka.

Enligt 13 kap. 13 § miljöbalken får tillstånd lämnas endast om den verksamhet som ansökan avser är etiskt försvarbar.

Enligt 13 kap. 10 § miljöbalken ska särskilda etiska hänsyn tas vid verksamhet med genetiskt modifierade organismer. I propositionen till miljöbalken 1997/98:45, del 2, utreds vad det kan betyda att etiska hänsyn ska tas. Bland annat har människan ett ansvar att förhindra allvarliga störningar i de ekologiska systemen liksom att tillse att olika gentekniska tillämpningar inte uppfattas som stötande eller stridande mot god sed och allmän ordning (sid. 159). Etisk bedömning handlar om att avgöra om det finns värden som står emot de värden som uppfylls/förverkligas av verksamhetens genomförande. Etisk värdering handlar om att göra en avvägning mellan olika intressen. I kraven på särskilda etiska hänsyn ligger enligt propositionen till miljöbalken även att genteknisk verksamhet bör tillåtas endast om den medför en samhällsnytta, dvs. en nytta som inte begränsar sig till verksamhetsutövaren, utan som också har ett allmännyttigt värde (sid. 160) De etiska hänsyn som ska tas vid användningen av genteknik rör inte bedömning av tekniken som sådan (sid. 163).

Hur du överklagar

Du kan överklaga detta beslut till mark- och miljödomstolen i Växjö. Överklagandet ska vara skriftligt. När du överklagar ska du skriva

- vilket beslut du överklagar,
- hur du vill att beslutet ska ändras och

- varför du tycker att det ska ändras.

Du ska adressera ditt överklagande till Mark- och miljödomstolen, men skicka eller lämna det till:

Jordbruksverket
551 82 Jönköping

Ditt överklagande måste ha kommit in till Jordbruksverket inom tre veckor från den dag som du har tagit del av beslutet.

Övriga upplysningar

Ändrade förhållanden samt nya uppgifter som har betydelse för riskbedömningen ska anmälas till Jordbruksverket. Detta framgår av 2 kap. 15 § förordningen om utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön.

För transport och märkning finns bestämmelser i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2003:5) om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade växter.

I detta ärende har avdelningschefen Olof Johansson beslutat. Staffan Eklöf har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Annett Kjellberg, Heléne Ström och verksjuristen Stina Nilsson deltagit.

Olof Johansson

Staffan Eklöf